Sec. 4. n. 20. et tom. 1° d. gra. prolegom. 1°. c. 4. n. 9. ubi plures allegat pro hac Snia. Pbr. 1° quia virtus volutis est finita, et Deo subordinata: ergo ab eo vinci pot, et necessitari. 2° quia stante illo iudicio indifferenter pot Deus impedire potestatem volutis ne libere opperetur nempe subtrahendo suum concursum: ergo et illo stante iudicio poterit tam efficacem concursum praestare ut illam ad agendum necessitet.

Ob. Deus efficere non pot ut pot necessaria sit opperatio libere opperetur: ergo etiam efficere non poterit ut pot libera opperetur necessario. R. neg. conseqm. quia opperatio libera supponit necessario potentiam liberam in actu 1°, qualis non est pot necessaria; at non actus necessarius sol. supponit potentiam non libere opperantem, quae potest habere volutas quod illi deest aliquo et conditionibus requisitis. Et ratio diversitatis est quia minus requiritur ad opperationem necessariam quam ad opperationem liberam. Unde satis est ad opperationem necessariam aliquid ex requisitis ad opperationem liberam.

2um dub. est. An Deus possit necessitare volutatem per aliquam qualitatem illi impressam. R. affirmative cum Suar. tom. gra. prolog. 1°. c. 8. n. 2. Pbr. 1° quia nulla in hoc videtur repugnantia. 2° quia de facto dantur qualitates nimirum actus inclinantes ad opperandum: ergo a Deo produci pot qualitas quae non sol. inclinet, sed necessitet volutatem. 3° quia virtus volutis est finita: ergo vinci poterit per aliquam qualitatem; quo pacto vincitur gravitas lapidis deorsum impellens ipsum lapidem per impulsum sursum moventis.

Contra Ob. 1°. Per hanc qualitatem non minuitur intrinseca potestas volutis: ergo adhuc illa posita dominium retinebit ad influendum in suos actus vel non influendum, et consequenter non necessitabitur. R. neg. conseqm. quia licet illam qualitatem non minuatur intrinseca virtus volutis libera, ligaretur tamen, et impediretur per illam qualitatem, quae secum volutatem ad cooperandum traheret.

Ob. 2°. Solus Deus hēt potestatem immutandi volun-
tem ut dolent Sti.. q° impossibilis ē qlitas quæ possit voltem im-
mutando necessitare. Redict. Ans. Solus Deus hēt potestaté
ut cā pcialis immutandi voltem Conc. Ans. ita ut nō possit uti
aliqū instrumento ad id praestandum Neg. Ans.

3. dub. ē q Deus p suum immum concur-
sum possit voltem necessitare? R. affē. cum Suar. in Metaph. d. 2i
sel. 4. n. 20. et ... Lo... de Grã c. 1. n. 9. Sal. 1ª 2ª. q. 6.
a. 4. d. 2. n. 74. pbr. facile pq. qd Deus pōt facere cum
cis 2ïs pōt efficere se solo, ni dēr spialis repugnantia quæ nō
reperiť in iis efficientibus: sed Deus pōt mediante qlitate ne-
cessitare voltem: q. et se solo imē.

Ob. Vasq. 1ª pē d. 99. c. 8. n. 30. Vt aliqd
necessitet voltem neceē ē ante cedere ejus opperaōem, sed concur-
sus D. nō antecedit opperaōem Voltis sequem ābilla indiuisus: q.
Deus p imum concursum nequit voltem necessitare. R. dist. Min.
concursus D. in aũ 2°. nō antecedit opperaōm voltis conc. Min.
concursus D. in aũ 1°. i. voltis efficax absinuendi voltem quo necces-
sitandi nō antecedit opperaōem voltis Neg. Min. Vn sufficit
hæc antecedentia concursus Dei in aũ 1°. adhoc ut voltem ne-
cessitet in aũ 2°. pt cum illo concurrendo, nam et qualitas quam
admittimus q. voltem necessitat aliō mō in aũ 2° ni cum illa im-
mediate influendo. Seqr hinc affine dub.

q. Deus possit voltem Creatam necessitare p eun-
dem idō concursum, p quem libē antea concurrebat
cum illa?

Snia affrã ē hodie apud R. R. cōis, et videť ēē ex Lõã Suarij qũs ad
aũm libũm asserit ex pē Dei requiri concursum condionatum, hoc ē

præparatum hoc nis ordinata, si volitas creata velit. Hujus ratio, et fundamentum 1.mum est quia unum et requisitis ad liberum est decretum Dei ordinatum quo vellet præstare suum cursum, si volitas se determinet ad operandum: sed Deus potest præstare eundem cursum absque tali conditione, et cum in ad liberam volitis determinationem: ergo tum temporis ... eundem cursum non necessitabit a Deo volitas

2.dum est quia eadem non actio physice invariata potest transire de libera in necessariam, si desit advertentia, quae aderat ex parte illius: ergo et idem cursus non physice invariatus poterit mutato decreto de ordinato in absolutum mutari de libero in necessarium, non currendo ad actum liberum, nisi ad necessarium. Dixi physice invariatus quia ille cursus quem Deus libere et necessario influeret, sic esset diversus moraliter, quia diceret ordinem ad diversos actus, et determinationem volitis nempe ad decretum currendi sub conditione, et postea ad decretum concurrendi absolute.

3.tium est quia si alius diversus cursus esset necessarius ad necessitandam volitem, ideo esset quia requireret efficacior: sed non requirit: ergo ... sufficit. Minor probatur 1.o quia ex parte volitis non requiritur major efficacia actionis ad actum qui de libero recedente advertentia fit necessarius: ergo neque ex parte Dei requiritur efficacior cursus, quam ad actum cum subordinatione ad libertatem creatam concurrebat, quam qui concurret absolute absque tali subordinatione. 2.o quia quando actus de libero mutatur in necessarium ex defectu advertentiae illius, ex parte Dei datur eadem non efficacia ut prius: ergo et quando idem actus de libero fieret necessarius ex defectu decreti ordinati eadem sufficeret concursus efficacia.

Contrariam sententiam teneo Suar. tom. 1.o de gratia proleg. 1.o c. 3.o a n. 13. et cum eo alii R.R. asserunt que requiri ad necessitandam volitem efficaciorem cursum nisi diversum ab illo, quo cum ipsa volite concurrebat ad actum liberum. Quæ sic prob. 1.o

UNIVERSIDADE DE LISBOA

Concursus ille q Deus concurrit ad actum liberum n est de se efficax siquidem illi voluntas creata pot resistere: ergo q illum nec neque voluntas nec efficaci: conseq̃ta pbr. quia illud qd de se n est efficax ad aliquid prestandum neque q voluntatem extrinsecam reddi efficax. R. illum concursum de extrinseco esse indifferentem ad actum liberum v necessarium. Nam si exhibeatur decreto condionato poterit illi voluntas resistere et tunc concurret libere; si exhibeatur decreto absoluto concurret necessario nec voluntas illi poterit resistere. Ad confirmationem R illum concursum esse quidem efficacem ex parte Dei ad actum prestandum, siquidem cum illo voluntas in actum exijt; nam cum eadem sit omnitas aliquando, actus libi et necessarii, n requiritur ex parte concursus maior efficacia sed sot extrinseca voluntas Dei absolutam, qua n attemperet concursus ille voluntati creata, q prius attemperabatur volunt Dei condionata.

Ob. 2o. Si ignis constituatur in actu 2o omnia requisita tam ex parte Dei, quam ex parte sua, et subst. potentia q solam extrinsecam Dei voluntatem impediri ne combureret, ut est evidens: ergo si voluntas habens omnia requisita in actu 1o ad libere operandum n poterit q solam voluntatem Dei extrinsecam impediri ne libere operetur. R. conc. Ant. ad conseqm dico voluntatem n habere omnia requisita ad libere operandum deficiente decreto, sive voluntate condionata, quod supponimus n decreto voluntatem Dei condionatam concurrendi, si voluntas creata velit: sed absolutum cum absolute et necessario concurreret.

Ob. 3o Deus n pot facere ut voluntas cum qualitate illam necessitante libere operetur: ergo neque efficere poterit ut voluntas concursu illum n necessitante operetur necessario. R. neg. conseqm. quia voluntas ut operetur libere necessaria sunt quatuor indiferentia: 1o ex parte obiti. 2o ex parte cognitionis. 3o ex parte concursus Dei. 4o ex parte ipsius voluntatis: quolibet deficiente tollitur libertas, et ponitur necessitas.

Vñ qillam qualibem tollatr indria uotis, et qdecium absum auferatr indria sem sus brd segri qt nequeat in utroqz euentu uoltas libe opperari:

Ob. 4°. Si Deus opperaretr neccio applicaret eundem scursum, quem nõ applicat ad aũs liberos, ndecessitaret uoltas, ut e cõe apud S Tos contr Neot. 6 signum e qr eandem scursum q nõ uoltas libe opperari nequeat necessitari: Rn neglendo qr. Et nõ dirida e qa in illa suppõe qt Deus neco opperaretr ad huc hiero decrum sdionatum, cum hoc discrimine, qr hoc nõ illud habeat libum, tunc uõ illud hiero neco, nõ libe se accommodat ex igentia uotis creata, tunc neco se accommodaret, attamen decrũm absum nulli nõ subordinatr uoti creatæ, qre illa posito uoltas rdmanet potens in aũ i° ad libe opperandum, qndqz neco opperaretr.

V uoltas creata a Deo cogi, et uiolentari queat?

Violentum 2 Arem 3° ethi c. 1° defitr 6 Sd cujus prium e ab extrinco passo nconferente uim, sd renitente. coactum distinguitr a uiolento tanqm sqes a gñe, siqdem uiolentum in subto cognoscitiuo d. coactum. distinguitr coactum et a necio qr lt coactum sit neccum, nd tri oe neccum e coactum, ut qet in amore beatifico q e neccus, et trñ ẽ coactus. Aduerte deind uoltem hiere duos aũs, qdam n. sũ eliciti, ut q imediate ad ipsa eliciuntr: qdam sũ imperati, hi sũ aũs aliarum poar, q imperantr a uolte. hoc pacto.

Dico 1°. Voltas cogi nequt a Deo qad aũs elicitos. e cõis Suar. 1a 2ae d. 2°. de inuoluntario sec 3a n. 6. Vasq. ibidem. d. 0 6. Pbr. qa aũs coactus e ab extrinco passo nconferente uim: sd uoltas confert uim, et influit in aũs elicitos: qr nequt uiolentari qad illos:

5

Dico 2.º voltas pôt cogi q.ad cessaciôm alicujus aûs eliciti ita abs q.^ae tistati. Probr. q.a si voltas ̄istituta in aûs ^u velit continuare aûm iam elicitum. et Deus illi denegat suum concursum aûm ad libere priuaɴ talis aûs ̄interitum ipsius voltis sed talis priuaɴ cum queniat ab extrin-seco nempe Deo, et sit ̄c voltis impetum ē violenta: ergo voltas pôt q.ad cessaciôm aûs eliciti violentari.

Dico 3.º voltas pôt violentari q.ad aûs imperatos aliarum potiarum ita ab tistati. Probr. q.a si quis velit admouere manum, et alius ab extrinseco moueat pluribus dubiis talis motus erit violentus volti, cum queniat ab extrinseco ipsa vim ̄n conferente, imo renitente.

CAP V^m

Circa quae obta voltas possit libere opperari.

Voltas, ut diximus, t pôt libe opperari q.ad speciem, t q.ad individuum; tunc libe opperatr opperatr q.ad speciem qu ita amat obtum ut possit illud odio habere; aut ē ita odit ut pôt illud amare. q.ad ād indum tunc libe opperatr, qn ̄l ̄n possit oppositum odisse obtum ita illud amat ut possit suspendere suum aûm amoris cc illum. Aduerte hic ̄n aûs voltas tendit in obtum q̄ bonum, et amabile dici aûs prosecutionis: aûs vero qui tendit in obtum q̄ malum, et detestabile dici aûs fugae. Hoc posito

1^m dub. ē t bonum eligit t malum in hac vita possit voltem necessitare q.ad speciem? R. q.aɴ pot ere de bono t malo in cõi, t de bono t malo in parti.

Dico 1º Bonum in cõi necessitat voltem q ad spem ad actus prosecutionis: sitr malum in cõi necessitat q ad spem ad actũs fugæ. ita D. Thoãs, Caiet. et alij quos citat, et Scotus bonse. 1 Mech. c. 2º q. 3ª sec. 4. Vasq. 1ª 2ª d. 31. c. 2º. Suar. in Mech. d. 19. sec. 6? n. 18. Ratiõ e ga in bono in cõi nulla rão mali apparet: item in malo in cõi nulla apparet rão boni: sed voltas neqt odio here, nĩ id inq apparet rão mali: nec amore prosequi nĩ id inq apparet rão boni: ergo q ad bonum et malum in cõi voltas q ad spem necessitatr.

Dices. voltas n necessitatr q ad spem e bonum parto ergo neque e bonum in cõi. Rñ neg conseqm, q bonum in cõi excludit abõi rõe mali: at nõ bonum parto põt apparere sub aliq rõe mali; qua põt odio heri. Inst. In Deo nulla põt rão mali apparere et tñ a damnatis, et a peccatoribus odio hetr: ergo lt in bono in cõi nulla appareat rão mali odio heri poterit ob libertatem voltis. Rñ neg. Maj: q lt Deus in se sit summe bonus, nihilq põt apprehendi ut malus efficiens, hoc ẽ ut adversarius, et inferens malum pœna, et hoc mo apprehendit qn odio hẽt. Hec voltas ob suam libertatem ferri põt in obtum, in q n apparet ejus rão fralis, alr ferretr ex suum obtum.

Dico 2º Nullum bonum l malum pãte in hac vita põt necessitare volorem q ad spem. Ratiõ e qa nullum e bonum qd concipi n põt sub aliq rõe mali, ut patet in ipso summo bono Deo opt. Max. q odio hẽtr aliqn a peccatoribus. Et idem dicen de alijs bonis partibus. Sitr nullum e parte malum, qd concipi nequeat sub aliq rõe boni: ergo. Qn dicimus bonum parte in hac vita n necessitare q ad spem intelligendum e de bono mat sumpto seu de obto bono spificative, qd si illi ejus reduplicative de obto bono, q bono, tunc, ut patet, necessitabitr voltas q ad spem.

Dico

Q^m dub. 1. V. aliqd bonum, & malum necessitet voltem qad indum? R. neg^e. ita Suar. in Meta. d. q. sec. 8. n. 9. et 63. de Angel. n. 15. c. 4. Vasq. 1a 2ae d. 639. a c. 2. et alij quos citat ... qa nullum bonum in hac vita ē cujus exercicium, et ... nobis sub alijs deficultatibus ... ad sui ... ostenditur in Deo summo bono, et in ipsa beatitudine, seu in com̄i, seu in parti considerata, quae nobis ... sub alijs deficultatibus; nec ut experimur semper ... amorem illius, qd illam bene consideramus: ... necessitat qad exercicium.

2.° qa in hac vita nullum bonum nos satiat: sed bonum qd ... satiat voltem ... qad exercicium: ... Min. qa bonum qd ... satiat voltem sat ... ab illa ē limitatum, et defectuosum: sed voltas ... in bonum limitatum, et defectuosum: ... Idem qd dicimus de obiecto bono ... dicimus de obiecto malo ... Vnde quem admodum nullum datur bonum qd in hac vita necessitet voltem ad exercicium, ita nullum dabitur malum qd illam qad exercicium necessit...

Ob. 1.° Posita efficaci intentione finis ... nec^o eliget medium unicum ut ē com̄is sntia: ... iam voltas qad exercicium necessitabitur in hac vita ... aliqd obiectum. ... voltem ... necessitari ad electionem medij unici et suppositi, ... abs^e: qa abs^e potuit ... intendere finem, et consequenter ... eligere medium

nostra νὸ ex se ltus ꝓcedit ã necessitate absª, quæ sola opponitur libertati.

Obies Angelus necessitatur quoad exercitium ad sui amorem: ℞. Ans ē multorum. Et ꝓbr. quia Angelus sē necº se cognoscit: ℞ et se necº amat. Rn̄ cum Suar. lib. 3º Angl. c. 9 ꝓbabilius Angelum se libº amare quoad exercitium, quia cum sit obiectum limitatum, et finitum ad sui amorem nō necessitatur. Ad ꝓbaōē Neg. consequentia quia illius ē poā necª volitas nō ē poā libª: quia non poterit ab actu amoris cessare ille nō obiecto intime ꝓsente.

Minime poterit cessare a actu cognitionis

Ob. 3. Deus amat necº quoad exercitium possibilia: ℞ a fortiori voltas creata quoad exercitium poterit necessitari ab aliquo obiecto in hac vita. Rn̄ dato ante neg. consequentia quia amor possibilium ē ex suppōē, et eo quod Deus amet ōīpotentiam suū cujus possibilia sū ꝓ consequens. Vn̄ quilibet aīs vult et (...)quens ibi appareat rāō mali aut difficultatis ut dapparet in possibilibus ā Dei. nostra νὸ ex se ltus ꝓcedit de amore obiecti absº, nō ex suppōē.

3m dub. ē quod Deus clare visus necessitet voluntatem ꝓ sē quoad spēm sā et quoad indiuum. Rn̄ affirmatiue cum D. Thōā, lat. Capreol. et aliis quos citat et sequitur Suar. in metaph. d. 19. sec. 8. n. 8. Vasquez 1ª 2ª. d. 16. c. 2. Ægidius sequitur lib. 1º de Beat. q. 16. ar. 4. n. 11. Quum ē ita bonum in quo ꝓ sē nō appareat aliqua rāō mali, ꝓ nec rāō difficultatis, et molestiæ in ejus amore, ꝓ sē necessitat voltem quoad spēm, et ē quoad indiuum: sed ita se hēt Deus clare visus: ℞ utroque mō voltem necessitat. Confr. 1º quia quo bonum cognitum majus ē, eo magis mouet et trahit voltem: sed Deus per visionem beatam apprehenditur ut bonum infinitum: ℞ necessitabit voltem. Confr. 2º quia libertas nostra voltis ē participatio libertatis Diuinæ: sed Deus clare visus necessitat voltem Diuinam: ℞ et necessitabit voltem creatam.

Si quær quod Deus clare visus necessitet beatum ꝓ sē ad amorem concupiscentiæ quo quo volumus Deum nobis ut Summ(...)

bonum, et nostram beatitudinem: At est ad amorem benevolentiae
quo est quo volumus bonum ipsi Deo. Respondeo cum Vasq. citat. n. 11. affirmative
quia rationes quae faciunt ad hoc ut Deus clare visus necessitet voluntatem
ad amorem concupiscentiae, faciunt etiam ad amorem benevolentiae.

Ob. 1°. Si videns Deum ab aliquo cognosceret
se illa visione privandum, et a poena sua aeterno igne puniendum, hic non solum posset non amare Deum, sed et odisse sub ratione
iudicis, et mala inferentis: ergo tunc temporis Deus clare visus nec
quoad exercitium, nec etiam quoad speciem voluntatem necessitaret. Respondeo neg.
Ans. quia talem illa visio repraesentaret Deum ut summe iustum, et
aequum in inferendo suppliciis, et illum ut adversarium odisse haberet, sed magnopere diligeret. Et si quis in hac vita odisset iudicem
a quo punitur, ratio est quia illius aequitatem ad iustitiam agnoscit.

Ob. 2°. Implicat poni a Deo praeceptum
Beato cessandi ab amore Dei: At praeceptum non est nisi circa actum liberum: ergo ille actus est liber et necessarius. Respondeo neg. Maj. quia praeceptum
non potest poni nisi in materia possibili et subjecta libertati illius cui imponitur; supposita autem visione Dei non est possibile nec liberum
voluntati cessare ab amore Dei; quatenus in ipso obiecto, quod in se videtur
amandi apparet omnis ratio amabilitatis, et boni.

CAP. VIᵘᵐ

An ex duobus medijs possit voluntas eligere aequale vel minus bonum, et an possit omnem actum suspendere?

Primum dubium est an voluntas ex duobus medijs possit eligere aequale vel minus bonum? Respondeo affirmative cum Henriq. Ricard. Marsil. et alijs
quos refert Vasq. tenet Suar. in Meth. d. 19. sec. 6. n. 3.
Sal. tom. 2° tract. 6. d. 1. sec. 5. n. 49. Sumitur primo. quia

quæ ex oppositis sniã Scoti est in electione mediorum voltas non est lib.ª Prob. hoc quia si media apprehendantur ut æqualia neutrum potest eligere: si inæqualia necessario eligit quod est melius apparet: ergo voltas non est lib.ª in electione hujus, vel illius medij, cum in tali electione deesse posset meritum et demeritum, ut docent omnes Theol: ergo etc.

2.º quia voltas de facto necessario probabiliter proponitur, ut simpliciter nescium: sed quando proponuntur duo media sufficientia ad finem consequendum, sive talia media sint æqualia, sive inæqualia neutrum ab illo indicatur simpliciter necessarium, ut patet: ergo voltas neutrum eligit necessario, sed libere se ad utrumque determinabit. Conf.º probatur exemplo libertatis ejusdem Dei qui ex pluribus æqualibus medijs eligit unum, ut ex pluribus mundis æqualis perfectionis, quos condere poterat ad manifestandam suam potentiam hunc potius condidit, et cum posset alere perfectiorem hunc condendo, eligit minus bonum.

Pro contraria sniã Vazquez 1.ª 2.ª d. 13. c. 2, ubi et allegat Gregorium Conrad. et alios ex Thomistis. Prob. Electio medij defert Appetitus ejus, quod judicatum est: sed quando illius proponitur duo media æqualiter bona ad finem consequendum neutrum præfertur, seu judicatur alteri: quando inæqualiter bona sunt præfertur, et judicatur maius bonum: ergo nec æquale medium, nec minus bonum voltas potest eligere. Confirmatur. Quia minus bonum comparative quatenus minus bonum est malum: sed voltas non potest velle malum, ergo non potest velle minus bonum, quatenus comparatur cum majori bono. Ob.

1.º defectionem illigi de electione ordinaria, in qua regulariter eligitur quod praesentatur praeferendum.

R.ª 2.º illud judicatum est non intelligi medium optimum, quod alijs præfertur, sed illud quod antequam eligatur judicatur potens ad finem assequendum, et ipsum judicatur quodlibet ex illis medijs, sive sit æquale, sive minus bonum

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

et in hoc sū defic comprehendo oem electioem. Adsproi
R, b medium minus bonum, q minus bonum, hoc ē qus
hīt carentiam bonitatis majoris, qd potest eligi, potest trahe
q. alsᵗ qūs bonum ē et sufficiens ad finem consequendū,
q q̄ pō illum eligitᵈ.

2ᵐ dub. ē ū in volūte detr pura aūs suspencio libᵃ? suspencio aūs duplex ē, altera pura, ut qdo vol tas b aliqd obtum nullum elicet aūm, et hic ē mera negāē; altera b n pura, ut qn quum positivum vult n elicere aūm, seu vult carentiam aūs circa tale obtum. dub. n ē qn volūtas possit hēre suspentioem aūs hoc 2ᵐ mō. Quaō sol ē ō suspentione aūs 1ᵐ mō, hoc ē pura. Probabilior ē snia affirmante, neno Suar. d. 19. sec. 4. n. 8. Almaj. Ricard. Argent. et plures alij quos citat, et Aegid. Sal. 1ᵃ 2ᵃ. tral. 3. d. 1. sec. 3. n. 21. Fūm ē quia in nobis circa oē obtum creatum datr libertas contradictionis: sed haec nihil in aliqd volūtas possit elicere aūm, et n elicere: ergo datr libᵃ aūs suspentio. Nec dicas volūtem tunc hēre aūm q vult illam carentiam, seu suspentionem aūs. Ne inquam hoc dicas, q in primis ē contra experientiam, deinde aūm ipsum omisso seu carentia aūs sit unum ex obtis liberis quō volūtas illud velle, n velle, et n velle, q puram suspensioem. Confr. qd talis suspencio sit libᵃ, qa tenetr aliquem aūm elicere. v.g. aūm amoris Dei, si n elicit peccat, sed n datr peccatum absq; libertate: ergo illa suspencio ē libᵃ. Additō ē Suar. qd quamvis absᵉ volūtas possit oem aūm suspendere, ordinarie illum n suspendit, sed aut vult obtum, aut vult aūs suspencioem circa tale obtum.

Pro contraria snia Caiet. Medin. et alij,

quos refert Salm. dubitat. asserentium ḋ posse dari quam aūs suspensionem libam, in nostra volte. Sic obiicies 1.º Si pura omissio aūs posset eē libe, si eēt omissio aūs precepti eēt mala, et si eēt omissio aūs mali et prohibiti eēt bona: sed hoc 2.um ḋ admittitr: ergo neque 1.um, et illud ex quo sequitur, hoc argum tangit difficultatem celebrem apud Theos. utrum pura omissio libera possit eē meritoria. Verior e snia ḋ eē meritoriam, et datr diversa rās in pura omissione aūs boni, quae pōt esse mala. nam plura requiruntr ad bonum, quam ad malum. Vnd dr bonum ex integra caā, malum ex quocumque defectu. Igr̃ ut omissio sit mala sufficit qd sit omissio aūs precepti; ut vo sit bona, & meritoria ḋ sufficit qd sit omissio aūs mali, quia ut ad aūm bonum ḋ satis e qd tendat in obiectum bonum mōtr, sed qd tendat propter bonum finem: ita et ut omissio sit bona ḋ satis erit qd sit omissio aūs mali, sed requiritr qd omittat malum propter aliquem finem, qd stare neq sine aliquem finem intendente.

Ob. 2.º Si omissio aūs precepti eēt libe, et peccaminosa, sequeretr qd qui heret aūm quo vellet ipsam omissionem duplex peccatum committeret, alterum omittendo aūm precepti alterum volendo talem omissionem. Eo cum Sal. Pater ḋ dari ibi duplex peccatum, sed unum tm, qa ḋ datr, nisi una tm libertas, quae interpretative e in omissione, fratr, et expresse in volte talis omissionis. Et negandum ḋ sit graviorem culpam committi per aūm positivum quam per puram omissionem, qa aūs positivus e magis voluntarius.

Ob. 3.º Voltas sī intrinsece mutatr qn libe constituitr in aū 2.º, sed per suspensionem aūs ḋ ita mutatr: ergo per puram suspensionem ḋ o libe in aū 2.º. Re dist. Maj. Voltas sī intrinsece mutatr qn libe constituitr in aū 2.º positive Conc. Maj. qn sol negative per carentiam, et privationem aūs, quem poterat ponere

nec Aliqui: q. a. quatenus sic sufficit quod voluntas motum subeat mutationem

C A P. VII^mum

V. in Deo detur libertas: et quid ejus actus liber addat supra necessarium?

Primum dub. est v. in Deo detur libertas. Resolutio affirmativa est de fide contra illud psalm. 43. Deus ultionum liber egit. et ex pluribus alijs locis et concilijs probat Rodriguez 1a p. d. 8. sec. 1. et d. 26. Bellar. tom. 1. lib. 3. de gratia a c. 73. Suar. in Metaph. d. 30. sec. 16. an. 28. Gil. lib. 2. trat. 8. c. 10. Sal. 1a 2ae. trat. 3. d. 3. sec. 7. probatur ratione quia libertas de perfectionis simpliciter simplex quae in suo conceptu formali dimanat nullum imperfectionem, aut oppositionem cum alia perfectione: sed in Deo reperitur omnis perfectio simpliciter simplex: ergo etc.

Contraria sententia est Aetis, cum qua consentiunt alij Philosophi gentiles, et Haeretici, quia sic. Obiiciunt libertas inducit mutabilitatem de uno actu in alium: deinde involvit potentialitatem: sed hujusmodi imperfectiones non dantur in Deo: ergo neque libertas. Respondetur in libertate creata ob suam imperfectionem hujusmodi mutabilitas, et potentialitas admittantur, illis omnino carere libertatem divinam, quia non dicit mutabilitatem in esse intrinseco sed omnino in terminatione ad obiectum extrinsecum, deinde non dicit potentialitatem, nam indicat voluntas divina non est in ordine ad recipiendos actus: sed in ordine ad terminationem ejusdem simplicissimi actus ad extrinsecum. Unde solum sequitur ex eo quod voluntas divina sit libera quod possit avertere hanc, vel illum terminationem ad extrinsecum ejusdem actus.

Quaer. V. libertas divina possit concipi quasi medium potentiae in actu 1o in ordine ad actum 2um inmutabilis circum

Ante resolucem Aduerte roem pōæ uolitiua quo distin-
ctio ab aū uolendi, duo includere. 1mo ē poalitas receptiua
aūs 2i. 2mo ē pcium, ac radix ipsius aūs 2i. Resp. in diuā
uolte, non pōt reppi raō adæqta pōæ uolitiuæ. Ratio ē 3mo roem
poalitatis: pōt tn̄ reppi inadæqta raō 3mo roem principij
ac radicis aūs 2i. 1a pars ē D. Thoē 1a pē q. 14. a. 1. ad 1m.
Fassolj 1a pē q. 4. a. 2. a n. 24. ubi plures citat
Suar. in Metā. d. 30 sec. 18. et lib. 1o de Trinitate c. 6.
n. 9. & Arguml de illis D. ubi eadem datr raō, ac in uolte. Et
plz. qa in Deo nulla pōt admitti imperfectio cum tamen
in re sit raō adæqta pōæ uolitiuæ, includit imperfectioem
3mo roem poalitatis, et receptionis passiuæ: ergo reppi nequt in
diuā uolte raō pōæ uolitiuæ adæqta. —

2a pars ē et Suar. supra citati Conic. 3o metā. cont. q. 3
pluribus. Scot. Mol. Vasq. et alios quos citat, et sequitr Alart. tract. 2. d. 1a. c. 1o
q. et quatenus excitant in pōā D. intellectiua. Et probr. qa in uolte D. datr eminen-
tia, et æquipolentia rebus creatis realr distictis, nempe uolti, et uolitioni: sed
hæc eminentia ē fundamentum sufficiens distinctois uiālis: ergo in Deo pōt reppi uoltas ut dis-
tincta uirtualr a uolitione. — Dices. Volitio ē aūs imanens: ergo si dis-
tinguitr a uolte supponit in illa aliqm roem subiti, et poalitatis. Resp. dist.
Aūs Volitio ē aūs liber neg. a. necess. uoltem conc. ē imanens perfectiue
poalitatem, seu dependentiam passiuam Neg. Instabis. Volitio cre-
ata non pōt reppi ut aūs 1us, qa in se ē aūs 2us. Sed uolio Dīa in se ē ultima-
tior, et aūalior: ergo reppi nequt ut aūs 2us, sed ut uoltas. Nego. Negatio
raō ē qa uolio creata ob sui imperfectioem et limitatoem deeō adæquatur
uolti, condiōi; sed secus hēt in uolioe D., quæ eius aequipollet.

2m dub. petitr, quid addat aūs liber Dei 3 neces-
sarium? Resp. aūm librum in Deo addere 3 necessarium solam ter-
naoem ad obtum contingentem. ē Suarz in Metā. d. 30. sec. 9. n. 45.

D. Tho. Scot. Alens. et alior. quos citat ipse Suar. Vasq. 1. p. q. d. 8. c. 1. Vallent. ibid. d. 1. q. 19. p. 4. Haric. d. 16. c. 10. Gran. l. 3. set. 6. ybr. hanc snia excludendo alias oppiões.

In primis aũs liber addit necessarium aliqm entitatem realem ualt distinctam ? tract. 8. q. 1. ar. 1. et Smth. 07. meth. c. 8. q. 3. set. 4. ... qui aut illa entitas ualt distincta dina sn. sibi sequit aliqd dinum potuisse ñéé, imo defacto ñéé ut ptt in qlibus actibus liberis possibilibus. n. 1. qa si deest aliqd dinum, ẽst qd creatum: qt dici nequit tum qa nit creatum ẽt ab aeterno, tum qa nit intrinsecum in Deo ẽ nõ dinum ut docet in Clementi Conlis ... Symbolo Fidei. 2. qa cum illa entitas potuerit ñéé in Deo sequit tunc Deum qmis ẽ qad suam entitatem realem potuisse ñéé qt dici ñ potẽ. Nec dicas Deum qad suam essam ñ potuisse ñéé, tñ posse ñéé qad illam entitatem intrinsecam, qa ñ includit fralt in ipsa essa. non hoc dicas, qa sat mals evidentice illa entitas intrinseca ẽéẽ Deus, ipsõ se hẽt velsẽs dinas, dicimõ eõ ñ potẽ qt aliqd qt ẽ identice Deus potuisset ñẽẽ.

Non addit dein aũs Dei liber necessarium rũm rõis ? Caspreol. Fere ex Mol. apud Harici citatum. ybr. qa aũs Dei liber a qẽ vei ẽ liber: qo ejus vãs liberi ñẽ ens rõis, sẽ tñ ferũ utoliqi amus in tali aũ aliqd qmiũm rũs, et relõis in ordes ad creaturas, quas libe vult.

Dicendum igr ẽ aũm liberum includere ipsam entitatem aũs necessary addere qq liberam determinatoem seu denominatoem liberi, quo denominãs ñẽ potẽt ñéé s.m id qt dicit in recto. i. s.m aũm intrinsecum Dei: potest ñ ẽé s.m id qt dicit in obliquo. i. s.m obiectum terminum liberum. Explicatoi hac rãõ aũs libri similitudinẽ desumpta a libertate creata: nam voleas

l. in se sit entitas nec.° inveniens subto tanqm illius ppriotas ē an lib.ª qa lib.ª se determ. ē determinare pot ad operandum, ē ad operandum ideo sit l. velle ē. l. in se sit entitas nec.ª exiōnit ē librum qui se lib.º determ. ad hoc, ē illud obtum; cum hac diffīa, qa in voltē creata cum sit potā ejus libertas nisit detrināōe, sorte ad aūs eliciendos; at in deo tum sit aūs prissimus ē inordē ad aūs ē ordē ad hoc, ē illud obtum nisit ejus detrinaō.

Ob. ē 1.° Fra posita in subto capaci nec.° illi coicāo integrum effum fratem: atq aūs positiuus divā voltis, q ē fra positiua et realis, q Deus frat redderet lib.ª volens creās nec.° dari in Deo, sigdem ē ipse Deus ē effus fratis illius nec.° in deo dari, et sequit nit Deus vult lib.º sed nec.°. R. maiorem ēē veram i frāis, et accidentibus creatis, ē quod dant dominium ē effum fratem ostandum, diu in aū, seu velle Diūo nam l. quoad suam entitatem sit qd necum, ē deo nec.° ostat adaequatum effum fratem qa ē in ejus potestate tendere in tale, ē tale obtum, ē tendere.

Ob. 2.° Si aūs liber nit reale intrinsecum addit Dauin necum, sequeretur quod Deus absq mutaōe desineret velle, quod sibi volicio, ē qd deinde posset velle quod ab aeterno noluit et hoc ē falsum: ē ē. R. neg sequella, quia l. ē mutaretur phys.° et quoad rōē aūs, mutaretur in molli, ut optime explicat Suar Tribat n. 58. et nos inferius attingemus.

C A P. VIII.^m

Ressolvuntur aliqua difficultates circa obtum libertatis D.

Suppono 1.° Deum amare se ipsum nec.°. ideo ēs coiter ē. ē. Ut vas ē ga bonitas Dei requirati ipsi Deo ut nec.° amandam, et

sine ulla difficultate in amoris exercitio: sed quae ita se habent necessitant voluntatem, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium: ergo etc. Suppono 2°: Deum amare libere creaturas sumptas quoad existentiam. Probatur et ratio: ex ratione est quia voluntas Dei est libera circa obiectum liberum: sed creaturae sumptae quoad existentiam sunt obiectum liberum; ergo. His suppositis.

§ Dubitatur 1° An Deus amet libere an necessario amet possibilia? Creaturae possibiles dupliciter sumi possunt: 1° sumi esse eminentiale, quod habent in Deo: 2° sumi esse proprium, et formale. 1° modo sumpta cum illud esse eminentiale sit ipse Deus dubitandum non est quod amet necessario. Quaestio ergo procedit de illis 2° modo sumptis. Respondeo probabilius quod sit adhuc amari a Deo necessario. Ita [illegible] [illegible] et aliqui quos citat et sequitur Granado tract. 3. d. 3. n. 5. Herrera [illegible] d. 1. c. 1° n. 2. [illegible] lib. [illegible] attributis c. 6. [illegible] quae voluntas [illegible] [illegible] non sit [illegible] ratio mali. sed Deus amat suam essentiam necessario: ergo etiam possibilia, quae [illegible] sunt quoad necessario [illegible] ipsam essentiam.

Dices 1°: Deus amat omnem [illegible]: et non [illegible] ipsum [illegible] [illegible] ad illam: ergo licet amet necessario essentiam, non sequitur quod amet necessario possibilia. Respondeo neg. consequentiam quia [illegible] non sequitur [illegible] [illegible] [illegible] possibilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Dices 2°: Possibilia habent bonitatem finitam, et limitatam: ergo amari nequeunt a Deo amore necessario. Respondeo neg. consequentiam quia possibilia non amantur necessario [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] suppositione quod Deus amet essentiam, quam ipsa possibilia sequuntur necessario.

2um dubitatur: An in voluntate divina possit dari pura [illegible] suspensiva? Respondeo [illegible] [illegible] [illegible] cum